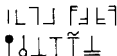

Při korigování se používají následující znaménka:

Vyměnit či vsunout písmeno nebo několik písmen

Znaménkem se přeškrtně chybný znak a na pravém okraji se uvede správné písmeno nebo správná skupina písmen. Chybí-li v sazbě písmeno, přeškrtně se předchozí a na okraji se uvede přeškrtnuté spolu se vsouvaným.

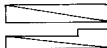
Vyměnit skupinu písmen, slovo nebo několik slov

Znaménkem se přeškrtnou příslušná písmena či slova a na okraji se uvede správný text.

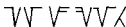
Vyměnit rozsáhlejší text

Znaménkem se přeškrtně chybný text a na okraji se uvede správný text.

Vsunout slovo nebo kus textu

Znaménko se uvede na místě, kam je třeba vsunout slovo či kus textu, a na okraji se vedle stejného znaménka uvede vsouvaný text. Je-li delší, uvede se odkaz na rukopis.

Vsunout řádek

Znaménko se uvede na místě, kam je třeba vsunout slovo či kus textu, a na okraji se vedle stejného znaménka uvede vsouvaný text. Je-li delší, uvede se odkaz na rukopis.

Vypustit chybné písmeno nebo část textu

Vyznačí se písmeno, slovo či text, jež se mají vypustit, a na okraji se vedle příslušné značky uvede znaménko „deleatur“.

Zaměnit vedlejší písmena či slova

Znaménkem se označí písmena či slova, jež mají být vyměněna.

Zaměnit pořadí slov

Nad slova se umístí číslice ve správném pořadí.

Zaměnit pořadí řádků

Přehozené řádky se na konci označí čárkami a číslicemi indikujícími správné pořadí.

Přesunout část textu na jiné místo

Přesouváný text se zakroužkuje a šípkou se označí jeho nové místo.

Přesunout jeden či více řádků

Znaménkem se označí příslušný řádek (řádky) a místo, na něž má (mají) být přesunut(y).

Posunout sazbu k zarážce

Šípkou se označí místo, kam se má posunout text; v případě, že se text zužuje, použije se alternativního znaménka, jehož okrajové čárky vyznačují místo, k němuž má být text posunut.

Zarážka

Zvětšit mezeru mezi slovy

Znaménkem se označí příslušná mezera.

Zvětšit mezeru mezi řádky

Znaménkem se označí příslušná mezera.

Vsunout mezislovní mezeru

Znaménko se запиše do místa požadované mezery.

Zmenšit mezeru mezi slovy

Znaménko se запиše na místo mezery

Zrušit mezeru mezi slovy

Znaménkem se přeškrtne mezera

Vsunout prázdný řádek

Znaménko se запиše do místa požadované mezery.

Udělat odstavec

Znaménko se umístí před písmeno, jímž má začít nový odstavec.

Zrušit odstavcový předěl

Znaménkem se spojí konec a začátek sousedních odstavců, které mají být spojeny.

Vycentrovat

Šípky se uvedou na obou koncích příslušného textu.

Vysadit prostrkaně

Příslušný text se podtrhne čárkovaně.

Zrušit prostrkání

Příslušný text se podtrhne obloučky.

Vysadit z jiného řezu či druhu písma

Znaménkem podtrhneme příslušný text nebo jej vyznačíme svislým znaménkem po pravém kraji. Na okraji pak uvedeme požadovaný řez či druh písma.

Vysadit polotučně

tučně

kurzívou

polotučnou kurzívou

tučnou kurzívou

Text se podtrhne příslušným typem čáry.

Obrátit písmeno či řádek

Prakticky jen u knižtisku: obrácený text se vyznačí korekturním znaménkem a na okraji se označí symbolem „vertatur“.

Vyrovnat okraje

Příslušný kus textu se vyznačí znaménkem po obou stranách.

Vyrovnat účarí řádku

Příslušný kus textu se vyznačí vodorovnou čarou nad řádkem i pod řádkem.

Zesílit nebo zeslabit tisk

Nesprávně vytištěné místo se zakroužkuje.

Změnit druh linky v tabulce

Nesprávná linka se označí znaménkem, které se uvede i na okraji.

Prodloužit linku

Znaménkem se označí příslušná linka, přičemž šipka a čárka znázorňují, kam má být linka dotažena.

Zkrátit linku

Část linky, která má být odstraněna, se přeškrtně znaménkem.

Odstranit řek

„Řeka“ se vyznačí rovnoběžnými čarami po obou stranách a na okraji se uvede příslušná značka.

Zrušit nesprávnou korekturu

Nesprávná korektura, tj. korektura, která nemá být provedena, se v textu podtrhne tečkovaně a na okraji se příslušné korekturní znaménko přeškrtně.

Příklady správného vyznačování korektur

Výměna chybného písmene. Chceme-li vyměnit jedno písmeno za druhé, označíme chybné písmeno přeškrtnutím svislou čarou nebo svislou čarou s „vlaječkou“ nahore či dole a na okraji vedle téhož znaménka napíšeme písmeno řprávné.

L n

l s

Cizí nebo nezřetelná písmena. Při opravě „cizího písmene“, tj. písmene z jiného řfontu, řezu či stupně řnebo při opravě nezřetelného písmene se postupuje jako při opravě chybného písmene, ale opravené písmeno na okraji se dvakrát podtrhne.

ř ř

Oprava chybně rozdělených slov. Je-li slovo chybně rozděleno, musíme vyznačit dvě opravy: na konci řádku s rozdělovacím znaménkem i na začátku řádku dalšího.

ř ř

ř

Vsunutí chybějících písmen, slov a větších částí textu. Chybějící písmena opravíme tak, že přeškrtneme předzející písmeno a v opravě na okraji stránky je napíšeme znovu s písmeny chybějícími. Tato oprava je tedy analogická nahrazení písmene jiným (písmeno zde nahrazujeme skupinou písmen). V místě chybějícího nebo několika slov v textu použijeme značku vsuvky a na okraji k ní napíšeme chybějící slovo (slova). Pokud je chybějící část textu většího rozsahu, připišeme ke vsuvce na okraji odkaz na příslušné místo v rukopisu, kde se chybějící text nachází. Tuto část pak v rukopisu zřetelně označíme. Pro vyznačení vsunutí chybějících řádků se používá ležatá vsuvka z okraje. Tato vsuvka se doplní chybějícím textem nebo odkazem na rukopis.

T me

ř dchá

V slova

Vypuštění přebytečného písmene, slova či větší části textu. Přebytečné písmeno přeškrtneme korekturním znaménkem pro výměnu písmene a na okraji k použitému znaménku připojíme značku „deleatur“ (tj. latinsky „budiž vypuštěno!“), která se podobá řeckému písmenu théta. Při nutnosti vypuštění více písmen nebo celého slova postupujeme analogicky - příslušný úsek vyznačíme znaménkem pro označení více znaků a slov. Pro odstranění divisu, když je vysazen pro spojení dvou slov tam, kde být nemá, nebo pro vypuštění jednoho přebytečného písmene uvnitř slova lze také užít znaménko pro stažení. Delší text v rozsahu dvou a více řádků, který má být vypuštěn, vyznačíme „obálkovým“ přeškrtnutím nežádoucího textu a připojíme znaménko deleatur, a to

viz ruko-
pis / 31

ř

ř

ř

ř

buď hned vedle přeškrtnuté části, nebo vedle miniatury přeškrtnutí, zakreslené na okraj vedle. Delší text v rozsahu dvou a více řádků, který má být vypuštěn, vyznačíme „obálkovým“ přeškrtnutím nežádoucího textu a připojíme značičku deletatur, a to buď hned vedle přeškrtnuté části, nebo vedle miniatury přeškrtnutí, zakreslené na okraj vedle.

Změna pořadí písmen, slabik a slov. Při výskytu přehozených písmen, slabik nebo slov provádíme opravu přestavovacími zámkénky (která samozřejmě vyznačíme i na okraji). Při větším výskytu přehození (kromě) používáme obyčejné vlnovky také vlnovku hranatou. Chceme-li změnit slovosled více slov, nadepišeme nad číslice jednotlivá arabské slova ve správném pořadí, v jakém mají být slova uvedena. Tyto číslice zapíšeme i na okraj, přičemž zde uvedeme všechny použité číslice.

Přesun slova nebo skupiny slov do jiného řádku. Pokud slovo nebo souvislá skupina slov umístěny na jiném řádku (jsou) označíme toto slovo nebo skupinu orámováním a spojenou šipkou vyznačíme jejich správné umístění.

Oprava chybného pořadí řádků. Při psaní titulků nebo položek různých seznamů se můžeme rozhodnout pro jejich jiné pořadí. každý z nich šipkou směřující do strany („otočenou stříškou“) Jedná-li se pouze o prohození dvou následujících řádků, označíme a tato znaménka spojíme oboustrannou šipkou záměny. Větší počet řádků s nesprávným pořadím vyznačíme po straně vodorovnými čárkami a očíslováme čísla, tak aby posloupnost číslic označovala správné pořadí.

Oprava chybné zářázky a zapomenuté zářázky. Pro zářazku se užívá značka v podobě malého přeškrtnutého čtverečku.

☒ ← Pro označení správného umístění zářázky se používají znaménka pro posun začátku řádku k vyznačené zářazce - „doraž k zářazce“ (totéž vyznačení uvedeme samozřejmě i na okraji).

☒ Při zapomenuté zářazce provedeme vyznačení znaménkem pro posun textu vpravo s vyznačením správné zářázky.

☒ **Posunutí textu doprava, doleva, nahoru, dolů.** Chceme-li posunout celý odstavec doprava nebo doleva, použijeme značku posunutí zarovnaní. Pro posun textu nahoru a dolů se používají analogická znaménka nakreslená naležato.

Změníme-li odstavcovou zářezku na předsazení prvního řádku, použijeme stejné označení s vyznačením zářezky u všech následujících odsazených řádků v celém odstavci.

Zvětšení či zmenšení mezery mezi slovy. Pro zvětšení úzké mezery používáme znaménko sestávající z kolmé čáry a obloučku s konci směřujícími ven (jakýsi klín zaražený do těsné mezery). Pro stažení mezery směřuje naopak pomyslný klín ven z mezery. Při více požadavcích na zmenšení mezislovní mezery na jednom řádku nebo na řádcích sousedících (tj. chceme-li komprimovat celý úsek) mohou být obloučky nakresleny i na dolní straně. V případě, že na řádku uvedeme větší počet značek pro zmenšení mezer, musíme shodný počet značek uvést i na okraji, případně místo toho můžeme na okraji před značku zúžení uvést počet jejího opakování.

Vsazení nebo zrušení mezislovní mezery. Chybějící mezeru značíme znaménkem podobným znaménku pro rozšíření mezery, obloučky jsou ale nakresleny na obou koncích. Pro zrušení mezery na nesprávném místě použijeme spojovací obloučky.

Zmenšení či zvětšení mezery mezi řádky. Zmenšení nebo zvětšení řádkového prokladu se vyznačuje stejnými znaménky jako pro změnu mezer mezi slovy kreslenými vodorovně.

> **Vyznačení titulku.** Pokud má být titulek na samostatném řádku, vyznačíme oba jeho okraje šipkami směřujícími do stran. Na okraj můžeme mezi stejnými značkami vyznačit způsob úpravy titulku.

Nový odstavec. V případě rozdělení odstavce označíme začátek nového odstavce značkou rozdělení řádku (tuto značku opět uvádíme i po straně). Zde je tedy například vyznačen nový odstavec.

Zrušení odstavce. Při zatažení odstavce spojíme čarou konec předchozího odstavce se začátkem odstavce, který má být zatažen.

Změna řezu písma. Požadujeme-li změnu řezu písma pro jedno slovo nebo úsek textu kratší než jeden řádek, vyznačíme tento úsek a ke stejné značce na okraji připišeme požadovaný řez. V případě změny řezu písma pro delší úsek podtrhneme příslušný úsek daným způsobem:

Prostrkaně
Zrušit prostrkání

UUUUUU

Polotučně

Tučně

Kurzivou

Půltučnou kurzivou

Při vyznačení změny řezu můžeme na okraji uvést požadovaný text navíc nad smluvenou značkou i slovně.

Vyrovnaní okraje sazby. Vyrovnaní okraje sazby u řádků, jejichž okraj vyrovnaný není, se vyznačí dvojitou svislou čarou u okraje příslušných řádků.

Vyrovnaní účaří. Požadavek vyrovnaní účaří (zpravidla pouze při použití špatného fontu) vyznačíme vodorovnými čarami pod i nad úsekem, v němž je účaří porušeno.

Odstranění řeky. Řeka je seskupení mezislovních mezer, které vycházejí pod sebou a vytvářejí souvislé světlé pruhy, narušující obraz sazby. Jako řeka jsou přítomny vnímány již tři mezery pod sebou. Sazba takového odstavce musí být upravena. Vyznačení provedeme dvěma souběžnými čarami ohraničujícími řeku. Na okraji uvedeme značku dvou svislých rovnoběžných čar, kterou přeškrtneme obloučkem.

Zrušení chybné korektury. V případě, že jsme vyznačili chybně korekturní opravu a nechceme, aby byla provedena, přeškrtneme na okraji jí odpovídající značku a vyznačení korektury v textu tečkovaně podtrhneme.

